

XIII. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1925¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 10 p:nä 1924 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1925 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja työväen liiton sihteeri E. A. Metsäranta. Näistä valitsi johtokunta sittemmin puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitieteenkandidaatti Pentin.

Vuonna 1925 oli oikeusaputoimiston johtokunnalla kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Vuoden aikana hoiti oikeusavustajan virkaa varatuomari N. Lindegrén. Toinen toimiston viranpitäjä, varatuomari V. Falck, joka hoiti apulaisoikeusavustajan tointa, kuoli heinäkuun 3 p:nä ja määrättiin tointa väliaikaisesti hoitamaan lakitieteenkandidaatti T. E. Loukola. Johtokunta päätti syyskuun 25 p:nä pitämässään kokouksessa julistaa viran haettavaksi johtokunnalta toimiston ohjesäännön mukaisesti. Hakuajan kuluessa haki tointa kahdeksan hakijaa, joista johtokunta sittemmin marraskuun 26 p:nä valitsi virkaan varatuomari S. I. Ervastian, ja ryhtyi tämä joulukuun 1 p:nä virkaansa hoitamaan. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari C. Uggla ja hovioikeudenauskultantti H. Miilumäki.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1924 päättyi 60,308 markkaan, kohosi kertomusvuonna 65,300 markkaan. Nousu johtui siitä, että palkkausta koskeva erä ikälisäyksen tähden jonkun verran kohosi.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan kahdessa asiassa käytti. Sitäpaitsi Helsingborgin, Malmön ja Oslon oikeusaputoimistot kerran kääntyivät toimiston puoleen. Muut ulkomaalaiset samanlaatuiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan sitä tehneet. Sitä vastoin oltiin vuorovaikutuksessa erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1925 entiseen tapaan. Toimistoa käytettiin huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Työ- ja palkkariidat lisääntyivät huomattavasti vuoden kuluessa, samoin perhe-riidat ja avioeroasiat. Aviottomien lasten elatusapua koskevat asiat vähentyivät jonkun verran, johtuen tämä siitä, että voimassa olevan lain mukaan

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

tällaisten asiain hoito ensikädessä kuuluu kunnalliselle lastenvalvojalle. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli kertomusvuonna 5,900 oltuaan 5,063 vuonna 1924, 4,158 vuonna 1923 ja 4,205 vuonna 1922. Vuoden eri kuukausien kesken käynnit jakautuivat seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	430	Heinäkuu (27 päivää)	517
Helmikuu (24 »)	456	Elokuu (26 »)	487
Maaliskuu (25 »)	518	Syyskuu (26 »)	545
Huhtikuu (24 »)	427	Lokakuu (27 »)	603
Toukokuu (25 »)	442	Marraskuu (25 »)	494
Kesäkuu (24 »)	506	Joulukuu (25 »)	475

Yhteensä (303 päivää) 5,900

Kuten ylläolevista luvuista ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden varrella avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 19.47 (v. 1924 16.76 ja v. 1923 13.86).

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 45 ja vähin 3.

Seuraavassa esitetyt tilastotiedot valaisevat asiain lukua, neuvonetsijain säätyä ja ammattia y. m.; tällöin on ainoastaan ne asiat otettu huomioon, joissa toimisto on pannut alkuun oikeudenkäynnin tai jotka ovat antaneet aiheen kirjallisen toimituskirjan laatimiseen.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 827, joista 778 oli kertomusvuonna tulleita ja 49 ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 962, niistä hakukirjoja 351.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittäytyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia				Lämmittäjiä	2	—	2
naisia ja leskiä . .	—	287	287	Musiikkereja	2	—	2
Työläisiä	92	50	142	Valokuvaajia	2	—	2
Palkollisia	—	134	134	Ent. liikemiehiä	2	—	2
Käsityöläisiä	19	11	30	Pesijättäriä	—	2	2
Ompelijattaria	—	21	21	Varastonhoitaja	1	—	1
Kauppa-apulaisia . .	2	15	17	Kylvettäjä	—	1	1
Siiivoajattaria	—	14	14	Kulkukauppiaita	1	—	1
Keittäjä	—	13	13	Kadunlakasijoita	1	—	1
Puuseppiä	11	—	11	Monttöorejä	1	—	1
Neitejä	—	10	10	Raitiotiekonduktöörejä	1	—	1
Autonkuljettajia . .	10	—	10	Talonmiehiä	1	—	1
Juoksupoikia	9	—	9	Ent. revisori	1	—	1
Maalareita	8	—	8	Ent. poliisikonstaapeli	1	—	1
Peltiseppiä	7	—	7	Nahkureita	1	—	1
Tarjoilijattaria . . .	—	7	7	Puutarhureja	1	—	1
Viilareita	5	—	5	Insinöörejä	1	—	1
Konttoriapulaisia . .	—	4	4	Kersantteja	1	—	1
Sillittäjiä	—	4	4	Ent. aliupseereja	1	—	1
Emännöitsijöitä . . .	—	4	4	Koneasiamiehiä	1	—	1
Partureja	4	—	4	Työnjohtajia	1	—	1
Ajureja	4	—	4	Juoksutyttöjä	—	1	1
Modisteja	—	3	3	Asemamiehiä	1	—	1
Vahtimestareja	3	—	3				
Hierojia	2	—	2				
				Yhteensä	200	581	781

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittymisen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Obligationioikeuteen kuuluvia asioita:		Aviottomien lasten elatus ..	58
Vuokrasopimuksia	15	Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	17
Työ- ja tariffisopimuksia	283	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	3
Muita saamisoikeuksia	58	Yleisiä veroja koskevia asioita	14
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	4	Holhousasioita	2
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Pienempiä rikosjuttuja	8
Aviוריitoja	18	Toimeksiantoja	27
Avioeroja	66	Sotilasavustuksia	41
Kihlaeroja	4	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	145
Pesäeroja	4		
Perheen elatus	60		
		Yhteensä	827

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuksi ja kirjoista poistetuiksi 816, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	306	Annettu eri viranomaisille	263
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ..	132	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	22
Erin. syistä jätetty sillensä	93		
		Yhteensä	816

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 263 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	2	Helsingin lastensuojelulautakunta	1
Valtioneuvosto	34	» kaupunginvaltuusto ..	2
Sosiaaliministeriö	3	» raastuvanoikeus ..	10
Kulkuaitos- ja yl. töiden ministeriö	1	» rahatoimikamari ..	2
Valtiovarainministeriö	3	» köyhäinhoitolautakunta	1
Vakuutusneuvosto	2	» tutkijalautakunta ..	2
Korkein oikeus	60	» holhouslautakunta ..	1
Korkein hallinto-oikeus	13	Uudenmaan läänin kutsunta-toimisto	2
Turun hovioikeus	23	Sotilasvirastojen leski- ja orpokassa	1
Viipurin »	1	Virtain pitäjän kihlakunnan-oikeus	1
Uudenmaan läänin maaherra Viipurin »	2	Hämeenlinnan maistraatti	1
Porvoon tuomiokapituli	11	Rautatiehallitus	1
Tampereen »	17		
Savonlinnan »	1		
Oulun »	1		
Helsingin maistraatti	7		
		Yhteensä	263

Se seikka, että 93 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, oikeusaputoimiston

ryhdyttyä ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 22 juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tšekäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 132 jutusta voitettiin 117 ja hävittiin 15.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 259 kertaa 164 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useimmin kuin joka toinen päivä.
